

**Copilăria și adolescența
în comunism.
Anii '40-'60**

Volum coordonat de Miruna Lepuș

Gloria Bădărău-Heikkilä · Ilie Bădescu ·

Dinu Cantacuzino · Dan Casassovici ·

Jean Chrissoveloni · Elena Goicea ·

Nicolae Noica · Costin Petrescu Petry ·

Monica Șerbănescu · Irina Vlăducă-Marghiloman

Volumul II

EDITURA VREMEA
BUCUREȘTI
2026

Gloria Bădărău-Heikkilä

Anno Domini 2025. Dacă aș mai fi iarăși copil...!.....7

Ilie Bădescu

Taina copilăriei și dulcea povară a cunoașterii de sine.....43

Dinu Cantacuzino

De la Vulcan la București.....77

Dan Casassovici

Privind înapoi cu ochii minții de acum.....95

Jean Chrissoveloni

Din memorie, în memoria celor care au suferit..... 131

Elena Goicea

Povestea mea 173

Nicolae Noica

*O viață clădită cu seriozitate, pasiune și modele
excepționale* 193

Costin Petrescu Petry

Cu muzica și Le Corbusier prin comunism...!..... 209

Monica Șerbănescu

O privire peste umăr..... 287

Irina Vlăducă-Marghiloman

O viața plăcută și interesantă..... 307

Anno Domini 2025. Dacă aș mai fi iarăși copil...!

Făcând parte din generația celor născuți în anii '50, constat că am ajuns astăzi la o vârstă la care am acumulat deja un bagaj consistent de amintiri și experiențe diverse. Totuși, sinceră să fiu, nu m-aș fi gândit că voi avea vreodată ocazia de a mă hotărî să analizez, sintetizez și chiar așterne pe hârtie diverse momente trăite de-a lungul timpului.

Aceste momente, pe care urmează să le menționez, ar putea fi percepute de către cititorul interesat drept o contribuție la antologia editată de doamna Miruna Lepuș, cu scopul de a prezenta generațiilor actuale și viitoare realitatea perioadei comuniste.

Pentru mine, perioada de care mă voi ocupa a durat aproape patru decenii (1951-1989). Din păcate, și astăzi, în 2025, după treizeci și șase de ani de la așa-zisa Revoluție, persistă încă multe reminiscențe comuniste, în special în mentalitatea cetățenilor țării mele.

Precizez, pentru informarea tinerilor care au avut șansa de a fi născuți după 1989, că una dintre caracteristicile psihice dominante ale acelei perioade era *teama*, o teamă permanentă, teama nerezolvării problemelor de supraviețuire, teama pentru ceea ce faci, pentru ceea ce vorbești, teama privind prietenii, teama ca nu cumva „urechile Philips” să perceapă atitudini dușmănoase la adresa regimului în care trăiam. Aceasta expresie, „urechile Philips”, se referea la microfoanele instalate de Securitate în locuințele cetățenilor, dar și în locuri publice, precum restaurante, hoteluri, birouri, în telefoane etc.

Expresia se „împământenise” în mod tacit, deoarece existau nenumărate cazuri de cetățeni revoltați, care nu-și „controlau” cuvintele, care-și exprimau nemulțumirile față de condițiile grele de trai sau criticau politica guvernului, ceea ce ducea la rapida lor ridicare de către Securitate, urmată de trimiterea lor direct la „reciclare” sau „școlarizare” prin închisorile patriei dragi.

Pe parcursul copilăriei și al adolescenței mele, am reținut câteva detalii despre situațiile ce ni se prezentau oficial la școală, la radio, la televiziune, în cărți, în ziare, în reviste etc., pe care părinții noștri ni le „traduceau” cu realitatea trăită de ei, povestind din când în când, cu mare precauție, ca nu cumva noi, copiii, eu și sora mea, Rodia, să povestim în exteriorul cercului familial lucruri ce ne-ar putea cauza neplăceri, mai devreme sau mai târziu.

M-am născut în București și am locuit până în 1983 într-o locuință de pe strada Bateriilor, la numărul 32, strada fiind situată între Operetă și Arsenalul Militar din Dealul Spirii. Pe parcurs, am aflat de la părinți că imobilul unde locuiam aparținuse unui comerciant care locuise cu familia la etaj, avându-și la parter magazinul. După procesul de naționalizare, proprietarul a fost alungat, iar imobilul a fost naționalizat și preluat de IAL (Întreprinderea de Administrare Locativă).

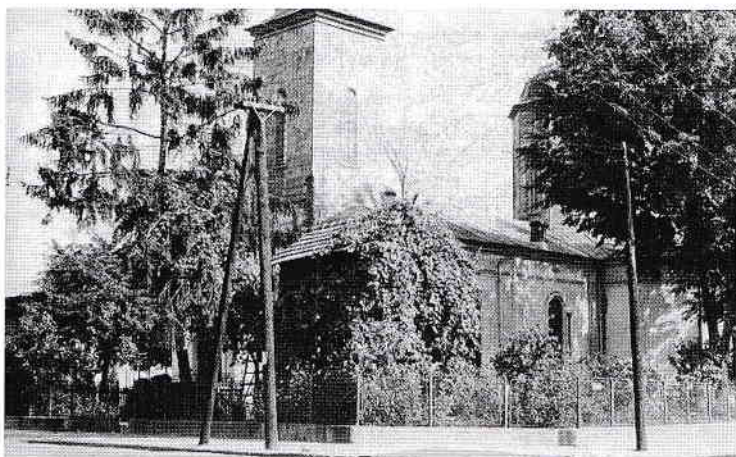
Strada Bateriilor, nr. 32

Casa copilăriei și chiar și strada nu mai există din 1983, când dictatorul Ceaușescu, în urma cutremurului din 1977, a demolat tot cartierul – în acea perioadă a fost demolată o treime a centrului vechi al Bucureștiului –, pentru a construi acolo, în megalomania

sa faraonica, Casa a Poporului, atat de imensa incat pana si astazi saptezeci la sută din suprafata ei a ramas nefolosita.

Si pentru ca aceasta strada avea propria ei istorie, prin diversele edificii existente, pe parcurs voi face unele divagatii documentare pentru a intelege ce valori istorice au fost distruse si, in acelasi timp, ce amprenta au lasat asupra formarii mele de mai tarziu.

Menționez că pe aceeași strada cu locuința mea, la nr. 41, se afla Biserica Albă Postăvari, lăcaș construit în 1564, a doua biserică ca vechime din Bucureștiul copilăriei mele, biserica Bucur fiind considerată cea mai veche din oraș. Biserica Albă Postăvari a fost ultima demolată dintre cele trei situate pe actualul amplasament al Casei Poporului.

Biserica Albă Postăvari (foto Dan Neșțianu)

Legenda spune că, prin 1592, Mihai Viteazul trebuia să fie decapitat de domnitorul Alexandru cel Rău, iar în drumul său spre eșafodul din Curtea Veche, a cerut să fie lăsat să se roage la această biserică. Aici era icoana Sfântului Nicolae, la care Mihai s-a rugat profund preț de câteva minute. După cum se știe, Mihai nu a mai fost decapitat, binecunoscut fiind episodul cu gădele uriaș și fioros care n-a putut să-l omoare, aruncând securea, înfio-

rat de privirea neînfricată a lui Mihai, ban de Craiova în acel moment și candidat la domnie.

Acest lucru a fost pus pe seama unei minuni făcute de icoană Sfântului Nicolae. În rugăciunile sale, Mihai Viteazul și-a propus ca, în cazul în care va scăpa neucis, să construiască o mănăstire cu hramul Sfântului Nicolae, pe un deal apropiat. Scăpând cu viață, voievodul s-a ținut de cuvânt și a pus bazele mănăstirii cu hramul Sf. Nicolae. Chiar dacă adevărul istoric este altul, legenda este frumoasă și Mihai, bărbat mândru și curajos, o merită cu prisosință.

Complexul arhitectonic al mănăstirii, alcătuit din chilii fortificate, forma o incintă în careu, în mijlocul căruia se afla clădită biserica Sf. Nicolae. Înaintea demolărilor masive din 1980, ultima destinație a ansamblului a fost de „Arhivele Statului”. În timpul demolărilor, toată frumoasa încadrare a construcțiilor chiliilor a fost distrusă, doar biserica, prin metoda tehnică a translației, a fost mutată la cam 500 m. Astăzi, amintirea mănăstirii este păstrată doar de podul peste râul Dâmbovița, „Podul Mihai Vodă”.

Arhivele Statului

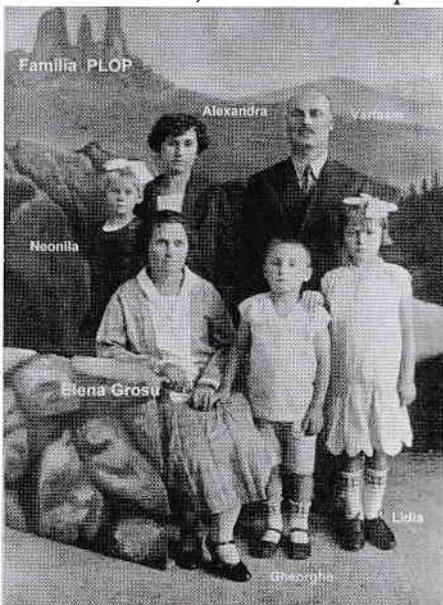
Revenind la familia mea, părinții mei s-au căsătorit și au primit drept locuință cu chirie una dintre camerele de la etajul imobilului descris mai sus. Pe același etaj, se mai aflau în chirie încă

două familii. Ca accesorii sanitare, exista o singură cameră de baie cu chiuveță, cadă cu cazan de apă și closet, toate în comun pentru toți chiriașii. Deci, toate cele trei familii – ce pe parcurs și-au mărit numărul membrilor – foloseau drept spații comune baia și bucătăria, cu toate neajunsurile și mizeriile inerente. Încălzirea era cu sobe cu lemne și cărbuni, iar pentru bucătărie se foloseau mașini de gătit cu petrol lampant, în spațiile comune.

În aceste condiții, viitorii mei părinți au hotărât să-și întemeieze o familie. Situația nu era chiar „optimă”, dar, totuși, au existat soluții sub o formă sau alta, pentru a depăși obstacolele existente. Sigur că vremurile erau grele, dar ei erau tineri.

Cam prin 1957, au fost instalate conducte de gaz natural. Țin minte că a fost o imensă mulțumire pentru toată lumea. Aveam șase anișori, dar îmi aduc încă aminte cum mi-am întrebat odată părinții dacă pot să stau fără pulover și fără mânecă lungă în casă, pe timp de iarnă. Era o situație nouă, pe care o apreciam, bineînțeles, cu toții.

În continuare, voi face unele precizări referitoare la fiecare

Familia Plop

dintre părinți, pentru a înțelege pe parcurs diverse aspecte și situații.

Mama mea, Neonila Plop (1923-2010), făcea parte dintr-o familie din Basarabia, care avea două fete și-un băiat: Neonila, Lidia și Gheorghe.

Bunica mea maternă, Alexandra Ursu (1894-1951), căsătorită cu **Varlaam Plop (1884-1955)**, avea în familia sa un înalt prelat, pe **Gurie Grosu (1877-1943)**, primul

mitropolit titular al Basarabiei după revenirea acesteia la patria-mamă, fapt ce a jucat un rol semnificativ în educația spirituală a familiei.

Numele său de botez era Gheorghe, Gurie a fost numele primit atunci când s-a călugărit. Gurie a fost un om extrem de evlavios și unul dintre promotorii românismului, despre care Iorga a spus că „pe umerii popii Gurie Grosu a stat întreaga luptă pentru păstrarea limbii române în Basarabia”. S-a luptat pentru păstrarea alfabetului latin, înlocuit abuziv după 1944 cu alfabetul chirilic rusesc.

În 1930, cu ocazia vizitei regelui Carol al II-lea în Basarabia, mitropolitul a intrat în conflict cu monarhul din cauză că acesta nu era însoțit de soția legitimă, regina Elena, ci de concubina Elena Lupescu, interzicându-i intrarea în altar prin porțile împărătești. „Rex” nu a iertat niciodată afrontul și, în 1936, patriarhul Miron Cristea, sub presiunea regelui, l-a suspendat, cu toată apărarea legionarilor, a generalului Ștefan Holban și a patriotului Pantelimon (Pan) Halippa, întemnițat ulterior de comuniști.

Neonila și Lidia, respectiv mama și mătușa mea, au studiat la Cernăuți, la Liceul ortodox de fete „Elena Doamna”, iar fratele lor Gheorghe a urmat Școala de ofițeri, tot în Cernăuți.

În perioada 28 iunie-4 iulie 1940 a avut loc ocuparea Basarabiei, a nordului Bucovinei și a ținutului Herța. Mama mi-a povestit acel moment, în care întreaga familie a fost direct afectată. Locuind într-o casă cu etaj, s-au trezit cu soldații ruși intrând cu forța în casă. Unul dintre ei a ordonat bunicului să le aducă mâncare și mai ales băutură.

Mitropolitul Basarabiei
Gurie Grosu

Bunicul cunoștea limbile rusă și germană, limbi pe care le folosea în mod curent în activitatea sa de la Poștă. Așa că a trimis-o repede, din precauție, pe bunica și pe cele două fete, mama și mătușa mea, la etaj, el urmând să se ocupe de „musafirii” nepoftiți. La un moment dat, când le aducea de mâncare, i-a surprins vorbind despre un plan – aveau de gând să îl împuște și mai apoi să se distreze cu fetele. Bunicul, înțelegându-le limba, s-a mobilizat repede și le-a adus și mai multă băutură. După ce a reușit să-i adoarmă bine în beție, toată familia,

Varlaam și Alexandra (n. Ursu) Plop

luându-și în grabă strictul necesar, a părăsit locuința, lăsând în urmă agoniseala multor ani de muncă și o întreagă etapă a vieții lor.

Acest episod l-am rețrăit în amintire în 2022, atunci când Rusia lui Putin a invadat Ucraina, acuzând-o de... „nazism”! Se poate clar observa că barbaria specifică armatei rusești nu s-a estompat deloc în atâția zeci de ani.

În această stare de fapt, mulți basarabeni au fost atunci victime, căci, dorind să se refugieze în România, au găsit granițele deja închise de sovietici.

Fratele mamei era deja ofițer al Armatei Regale române, care se retrăsese din Basarabia. Familia a fost deportată în Germania, probabil într-un lagăr pentru etnici germani, în care se aflau și români. În vremea aceea, existau niște acorduri între Germania și Rusia, care prevedeau că, în caz de război, Germania avea dreptul să-și apere cetățenii de etnie germană din Basarabia și Bucovina, ținuturi care aveau o populație extrem de pestriță, de cosmopolită,

existând acolo multe etnii pe atunci, români, evrei, germani, ruteni, austrieci, polonezi, ucraineni, ruși etc., care trăiau în bună vecinătate, fiecare cu limba, religia și tradițiile sale.

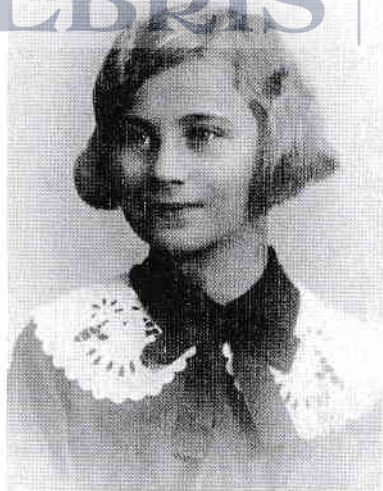
Pe parcurs, familia a fost repatriată în țară, dar, pe 25 mai 1944, **fratele mamei, Gheorghe Plop** (1921-1944), care se afla într-o misiune de dezamorsare a minelor sovietice amplasate pe un câmp întreg de lângă Humulești, împreună cu treizeci de soldați din „Regimentul 4 Pionieri Cernăuți”, treizeci de suflete nevinovate, au căzut victime în urma exploziei unei mine, unchiului meu curmându-i-se viața la doar douăzeci și trei de primăveri. Azi se află în cimitirul din Humulești un modest monument în cinstea eroilor căzuți în 1944.

Gheorghe Plop

Mama mea, Neonila, născută pe 22 februarie 1923, a ajuns la București pentru a studia Dreptul la fără frecvență și, deoarece îi trebuiau bani pentru întreținere, s-a angajat ca oficianță la Poșta Centrală de pe Calea Victoriei, actualmente Muzeul Național de Istorie a României, meserie pe care nu și-ar fi dorit-o niciodată, dar, neavând încotro, și probabil având tangențe cu meseria tatălui, a acceptat, beneficiind și de cazare în căminul poștei. În administrația acestei poște exista și un cămin-creșă săptămânal pentru copiii salariaților, pe care noi, eu și sora mea, l-am frecventat timp de 7 ani, până la începerea cursului școlar primar.

Referindu-mă la edificiul Palatului Poștelor, unde mama și-a început activitatea de oficianț poștal în acea vreme, sunt nevoită să fac un mic istoric al acestui edificiu.

Neonila Plop, mama mea

Lidia Plop, sora mamei mele

Inaugurat în anul 1900, Palatul Poștelor își va păstra destinația stabilită inițial, respectiv aceea de sediu al Poștei Centrale, aproape 70 de ani. Lucrările de construcție efectivă a palatului au început în 1894, pe Calea Victoriei nr. 12, la punerea pietrei de temelie fiind prezenți, în cadrul unei ceremonii, regele Carol I al României, prim-ministrul Lascăr Catargiu, miniștrii cabinetului, prefectul poliției și primarul Capitalei.

Planurile Palatului Poștelor și Telegrafului au fost realizate de arhitectul Alexandru Săvulescu în stil neoclasic, amintind arhitectura palatului poștelor din Geneva. Fațada principală are trepte pe toată lungimea ei și un portic susținut de 10 coloane doric. Extremitățile, formate din două volume proeminente, sunt înălțate și acoperite de câte o cupolă.

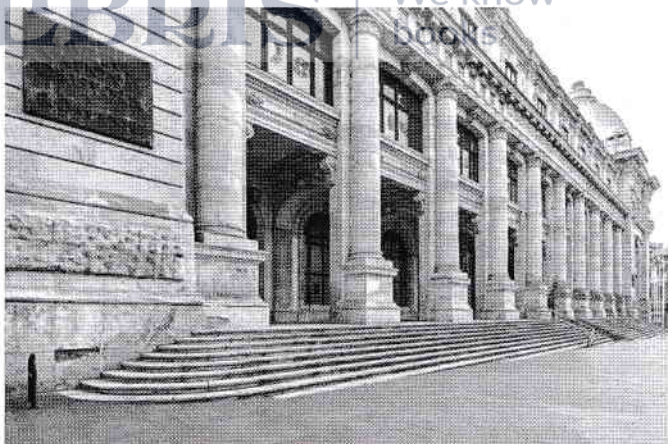
Mama mea a lucrat în acest edificiu până în 1960, când tot efectivul tehnic – poștă, telegraf, telefoane – și uman a fost mutat obligatoriu în sediul Palatului Telefoanelor, repartizat pe diverse etaje. De data aceasta, nu mai exista acel nucleu inițial de servicii.

Mi-aduc aminte cum mama a suferit realmente din cauza acestei schimbări și cel mai mult a fost afectată de distrugerea în-

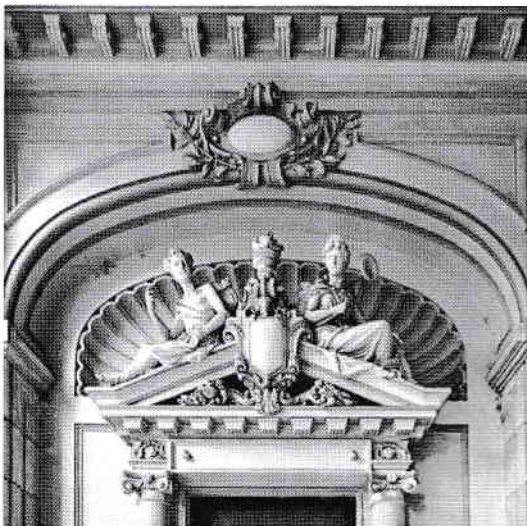
semnelor poștale ale clădirii – existau pe pereții de piatră din ambele colțuri ale fațadei principale câte o placă basoreliev ce reprezenta poștalionul clasic (trăsura) tras de mai multe perechi de cai, și vizitiul, respectiv postașul sunând din goarnă, anunțând localnicii că poșta a sosit. În toate spațiile formate de coloane, erau montate deasupra plăci, unde se puteau citi numele orașelor principale pe unde își avea traseul poștalionul. O istorie grafică pierdută, din păcate. Odată cu schimbarea destinației clădirii, muncitorii au încercat să scoată plăcile în relief cu poștalionul. Fiind foarte bine îngropate în structura zidului, n-au reușit, în schimb au recurs la folosirea picamerului, distrugând reliefurile. La fel au fost șterse și numele orașelor marcate între coloane. Și azi se pot observa în cele două colțuri ale clădirii plăcile cu urme de picamer.

Palatul Poștelor

Muzeului Național de Istorie a României. Se pot observa și astăzi urmele de picamer în cele două colțuri ale clădirii, unde fuseseră plăcile cu relieful Poștalionului

Detaliu decorativ aflat la ambele capete ale porticului din fațada principală (foto Caesar Bădărău)

Tatăl meu, Iulius-Caesar Bădărău, provenea dintr-o veche familie boierească din Moldova, neam de răzeși, fiind născut la „umbra Turnului Goliei” din Iași, cum îi plăcea să spună. Familia